

2/6.

Oktatási feladat: futás ugrás összekapcsolása.

Nevelési feladat: segítségadás a háziversenyeken és tanórákon.

Óratípusok: két új ismereteket feldolgozó, két vegyes típusú és két játékorá.

Tanítási anyag: szergyakorlatok járás és lassú futás közben;
versenyek gyorsfutással;
távolugrás nekifutással vonal mögül, távolugró versenyek;
sorversenyek szökdeléssel és ugrásfeladatokkal;
célbaugrások alacsony akadályok átugrásával.

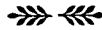
3/6.

Oktatási feladat: a tanulásban elért eredmények megállapítása.

Nevelési feladat: udvariasság.

Óratípusok: hat játékorá.

Tanítási anyag: csoportos és páros küzdőjátékok;
egyéni, sor- és váltóversenyek futással;
ugró- és dobójátékok;
egyéni és csapatfogók;
a tanulásban elért eredmények megállapítása játéokban.

:SZABÓ LAJOS

-Makó

Magatartás-szorgalom iskolai követelményeinek meghatározása

Az 1973. évben kiadott általános iskolai és középiskolai rendtartás, szakítva a korábbi hagyományokkal, az iskolák nevelőtestületére bízta a magatartás és szorgalom elbírálásának helyi – iskolai – minősítési rendszerének kialakítását.

„A nevelőtestület és az úttörőcsapat közös és folyamatos feladata az iskolai közösség fejlettségének megfelelő magatartási és szorgalmi követelményeinek megállapítása, azok alapján a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése.”

A kiemelésként jelzett folyamatosság, éppúgy vonatkozik a tanulók értékelésére, mint a követelményeknek időről időre történő felülvizsgálatára, kiegészítésére. Az csak természetes, hogy a rendtartásban közöltek képezik követelményeink alapját és formai elemeit. Az egyes fokozatok elnevezését változtatni, a fokozatokat bővíteni nem lehet. A rendtartás szerint kell különválasztani a magatartás és szorgalom fogalmi körét. Míg a magatartásban a közösséghez való viszony az alapvető és a fokmérő, a szorgalomban a tanulmányi munkához, az iskolai, főleg ismeretszerző feladatokhoz való viszony a domináló.

Néhány általános szempont a magatartás és szorgalom követelményeinek megfogalmazásához

1. Magatartásból és szorgalomból az egyes fokozatok egymásra épüljenek. Legyen azonban a gyermek által észrevehető különbség az egyes fokozatok között. A különbségeket a minősítési rendszer ismertetésekor és a tanulók munkájának értékelésekor, jól ki kell „emelni”.

2. Az egyes követelményeket úgy helyes megállapítani, hogy az életkori sajátosságokat figyelembe véve teljesíthessék a legkisebbek is, de az idősebb, magasabb évfolyamú tanulókat is erőikifejtésre készítsék. Csak azokat fogalmazhatjuk meg követelményként, amelyek teljesíthetők.

3. Igen fontos szempont a követelmények közérthető, tömör és viszonylag rövid megfogalmazása. Nem lehet túlságosan hosszú, esetleg több oldalas, mert nem lesz áttekinthető, elvész benne a lényeg. Az osztályzatoknak csak akkor van nevelői hatása, ha a tanulók előtt világosak, érthetőek azok a követelmények, amelyek alapján osztályozunk.

4. Mozgósító hatását is említeni kell. A kö-

vetelés két formája közül – parancs és tiltás – pozitív pedagógiánkban a parancs jellegű felhívást kell előnyben részesíteni. De a parancs abszolút egyeduralma sem vezet célhoz, hisz elűzése, pusztán külső engedelmességre vezet, amely káros személyiségjegyeket eredményezhet.

5. Konkrét, kézzel fogható, gyermekekhez közel álló követelményeket válasszunk ki.

6. Követelményeink legyenek összhangban az iskola hagyományainak megfelelő jutalmazás és büntetés alapelveivel. Az úttörőlet törvényeit, a házirendben szereplő jogokat, kötelelességeket, vállalásokat is figyelembe kell venni.

Két iskola követelményei magatartásból és szorgalomból

Az 1. sz. általános iskola magatartási követelményei.

„Magatartás iskolai követelményei az általános iskolai Rendtartás 51. § (3) bekezdése alapján, a nevelőtestület határozta szerint.”

Példás (5) a tanuló magatartása, ha

- a közösségben jó munkájával, jó kezdeményezéseivel kitűnik;
- felelősséget érez társai tanulmányi előmenetele és magatartása iránt;
- kötelesség- és tiszteletudó;
- társainak példát mutat, betartja a házi- rendet;
- a csapat, raj, őrsi megbízatásait példásan teljesíti;
- eleget tesz a kisdobos vagy úttörőlet törvényeinek,
- iskolai és iskolán kívüli magatartásával öregbíti iskolánk, csapatunk hírnevét;
- úttörő vagy kisdobos próbakövetelményeit teljesíti.

Jó (4) a tanuló magatartása, ha

- a közösségi munkában részt vesz, de nem kezdeményez;
- iskolai és iskolán kívüli viselkedése általában jó, kulturáltan viselkedik;
- kötelesség- és tiszteletudó;
- igyekszik a házi- rend következő betartására;
- részt vesz a csapat, raj, őrsi munkájában, az úttörő élet vagy kisdobos élet törvényeit megtartja;
- a megelőző félévben osztályfőnöki intésnél súlyosabb fegyelmi büntetése nem volt;
- igyekszik öregbíteni iskolánk, csapatunk hírnevét;
- úttörő vagy kisdobos próbakövetelményeit teljesíti.

Változó (3) a tanuló magatartása, ha

- a közösségi munkában csak vonakodva vesz részt;
- kötelességét pontatlanul teljesíti, időnként udvariatlan és társaival szemben figyelmetlen;
- rendszeretete ingadozó, de igyekszik a házi- rendet betartani;

- tapasztalható igyekezet is a hibák kijavítására;
- a megelőző félévben igazgatói figyelmeztetésnél súlyosabb büntetése nem volt;
- az úttörő összejöveteleken részt vesz, igyekszik a próbakövetelményeket teljesíteni.

Rossz (2) a tanuló magatartása, ha

- hanyag munkájával és fegyelmezetlenségével tűnik ki;
- a közösség, osztály, raj, őrsi fejlődését súlyosan hátráltatja, mint úttörő vagy kisdobos nem tartja be az úttörő élet törvényeit;
- társainak általában rossz példát mutat,
- megelőző félévben igazgató intése, vagy ennél súlyosabb fegyelmi büntetése nem volt.

Az 1. sz. általános iskola szorgalmi követelményei.

„Az általános iskolai rendtartás 51. § (3) bekezdése alapján, a nevelőtestület határozata.

Példás (5) a tanuló szorgalma, ha

- kötelesség teljesítése kifogástalan, öntevékeny, önálló, feladatainak teljesítésében, még tanítás nélküli időben is;
- erejéhez, adottságához képest jól felkészül a tanítási órákra, feladatainak teljesítésére; a tanítási órákon tevékenyen részt vesz;
- kerábbi tanulmányi eredményét megtartja, vagy javítja; minden tantárgyból igyekszik teljesíteni – erejéhez mérten – a követelményeket; füzetei, tankönyvei tiszták, becsomagoltak; írásbeli munkájának külső alakja szép, tetszetős, áttekinthető;
- nincs igazolatlan mulasztása;
- tagja az ifjúsági könyvtárnak, rendszeresen olvas, bővíti ismereteit;
- örködik környezetének rendje felett.

Jó (4) a tanuló szorgalma, ha

- iskolai és otthoni munkáját teljesíti;
- erejéhez, adottságához képest jól felkészül a tanítási órákra; a tanítási órán tevékenyen részt vesz; vállalt kötelezettségeit teljesíti;
- felszerelése és írásbeli munkái általában rendesek;
- tanulmányi eredményét megtartja;
- nincs igazolatlan mulasztása;
- tagja az ifjúsági könyvtárnak;
- örködik környezetének rendje felett.

Változó (3) a tanuló szorgalma, ha

- iskolai és otthoni munkájában csak időnként tanúsít törekvést;
- kötelességét, csak figyelmeztetés után teljesíti;
- sokszor otthon hagyja a tanítási órára szükséges felszerelést; többször nincs kész a házi feladata;
- csak néhány, legfeljebb 6 óra, igazolatlan mulasztása volt a megelőző félévben;
- írásbeli munkája és rendszeretete, felszerelésének állapota kifogásolható;
- tanulmányi eredményében visszaesés (1–2 tárgyból) tapasztalható a megelőző időszak-

hoz képest (az 5. osztályban ettől eltekin-
tünk).

Hanyag (2) a tanuló szorgalma, ha

- képességeihez és körülményeihez mérten ke-
veset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- nagymérvű a visszaesés (3-4 tantárgy) tanul-
mányi eredményeiben, a megelőző idő-
szakhoz képest;
- kötelességét gyakran elmulasztja, munkájá-
ban megbízhatatlan; felszereléseit nem tart-
ja rendben, sokszor otthon hagyja, házi fel-
adata sokszor nincs kész;
- füzetei, írásbeli munkájának külső alakja
rendetlen, írása csak nehezen olvasható."

*A 2. sz. általános iskola követelményei ma-
gattartásból.*

„5 (példás) érdemjegyeket kap, aki kötelezett-
ségének példamutatóan eleget tesz, (énekkar,
szakkör, ünnepség, sport stb.); jó közösségi
munkát végez (úttörő patronálási mozgalom,
ügyeletes, egészségvédelem stb.);
akinek úttörő ruhája és iskolai köpenye van;
az órán képességeinek megfelelően dolgozik
(napköziben);

szünetben, az utcán kulturált viselkedést ta-
núsít (játsszótéren);
környezetét, tanterem, udvar, mellékhelyiség
stb. tisztán tartja, egyéni tisztasága kifogás-
talan, öltözködése és hajviselete izléses.

4 (jó): kötelezettség teljesítésének, közösségi munká-
jának elmulasztására gyakran kell figyelmeztet-
ni, feladatait csak többszöri figyelmeztetés-
sel látja el;

úttörő ruhája és iskolaköpenye hiányos;
a rend, tisztaság megtartására többször kell
figyelmeztetni;
tanítási órán, napköziben képességeinek meg-
felelően dolgozik;
igazoltnak, de indokolatlanul hiányzik.

3 (változó): a vállalt kötelezettségének figyel-
meztetés ellenére sem tesz eleget;
közösségi munkája rendszertelen;
a tanítási órán nem dolgozik rendszeresen;
környezete, padja stb. rendetlen;
öltözetét nem gondolja megfelelően;
testi tisztasága, gyakran kifogásolható;
öltözködése szélsőséges;
igazoltnak hiányzik (igazoltnak óra).

2 (rossz): kötelezettségének segítség ellenére sem
tesz eleget;
közösségi munkát nem végez;
nincs úttörő ruhája, iskolaköpenye;
másokkal kíméletlen, durva;
felszerelési tárgyakat rongálja;
igazoltnak hiányzik (igazoltnak nap)."

*A 2. sz. általános iskola követelményei szor-
galomból.*

„5 (példás): aki az iskolai foglalkozásokra idő-
ben érkezik;
felszerelését előkészíti, munkáját késedelem
nélkül kezdi;

felszerelése hiánytalan;
házi feladata kész; füzete, könyve rendes,
tisztá; írása olvasható, tetszetős;
képességéhez, körülményeihez képest ponto-
san, rendszeresen dolgozik;
minden órára rendszeresen készül, önállóan
törekszik az ismeretszerzésre (könyvtár, edzés
stb.).

4 (jó): ha az iskolai foglalkozásokra időben ér-
kezik;
munkáját késedelem nélkül kezdi;
házi feladata kész; füzete, könyve rendez;
írása tiszta, olvasható; órára rendszeresen ké-
szül;
felszerelése hiányos;
önálló ismeretszerzése hiányos.

3 (változó): aki az iskolai foglalkozásokról
többször késik;
munkáját nem tudja időben az osztállyal
együtt kezdeni;
rendszertelenül tanul;
házi feladata hiányos; könyve, füzete gondo-
zatlan; írása nehezen olvasható;
a közösség segítségével elfogadja;
korrepetálásokon részt vesz;
önálló ismeretszerzésre nem törekszik.

2 (hanyag): a tanítási órára rendszeresen nem
készül;
osztállyal együtt nem akar dolgozni;
korrepetáción nem vesz részt;
felszerelése rendetlen, gondozatlan;
munkában megbízhatatlan."

A két iskola példái talán segítséget nyújthat-
nak az iskolai követelmények felülvizsgálatához.

*A követelmények teljesítményeinek
értékelése*

Mindenesetre rögzítenünk kell, nem büntetés
a magatartás és szorgalom érdemjegy. Egy ko-
rábbi időszak értékeléséről van szó, a nevelő-
testület által meghatározott követelmények sze-
rint. Tehát azt kell vizsgálat tárgyává tenni,
tanulóink mennyiben teljesítették követelménye-
inket. Aki minden követelménynek megfelel, ter-
mészetesen példás. Hangsúlyozni kell, a köve-
telmények teljesítését sokoldalúan kell vizsgálni.
Nem az a jó osztályfőnök, aki úgy védi gyer-
mekeit, hogy nem engedi a testület reális ér-
téktrendjét tudomásul venni. Ez olcsó népszerű-
ség.

Az ilyen osztályfőnök árt osztályának, s a reá
bizott közösségnek. Olyan osztályfőnökkel is ta-
lálkoztam, aki képes volt nevelőtársai, kollegái
lejárására, amikor a szülők előtt kijelentette
„én megadtam volna a példást, de leszavazták;
nekem nincs semmi bajom a gyermekével". Az
ilyen megjegyzések sértik a pedagógus etikát.

Nem arról van szó, hogy tanulóinkat eleve
„beskatulyazzuk", de akkor reális a mércénk,
ha a példamutató, egy-egy területen kiváló gye-
rekek kapnak példás minősítést.

„A magatartás és szorgalom minősítést félév-

kor és év végén az osztályfőnök a rajvezetőség és az osztályban, napközi otthonban tanító pedagógusok véleményének meghallgatásával állapítja meg." (A rendtartás előírása.) Akkor járunk el tehát helyesen, ha a gyermekközösség véleményét is meghallgatjuk. Már a tanév tervezésének időszakában gondoljunk erre, és az osztályfőnöki tanmenetben egy-egy órát félévkor és év végén ilyen céllal ütemezzünk be. Az alsó tagozati osztályokban vonjuk be a felsős óravezetőket az elbírálásba.

A szaktárgyi órák láncolatában vagy egyéb alkalomkor lehet időt szakítani az 1-4. osztályokban a magatartás és szorgalom értékelésére. A felsős órs- vagy rajvezető, rajvezetőhelyettes tekintélyét, de az egész úttörő mozgalom tekintélyét növeli, ha részt vehetnek a tanulók magatartásának, szorgalmának minősítésében, mint javaslattevők.

Az „óra” menete a következő lehet.

A követelmények alapján előbb az órs tagjai önmagukról nyilatkoznak, majd az óravezető mondja el személy szerint, kinek, miért milyen fokozatot javasol. Fontos az indoklás meghallgatása is! Ha gyengébb volt a javaslat, mint az önértékelés, közösen megvitatják. Ez azzal szokott zárulni – nevelői segédlettel! – a bírált tanuló megígéri, javítani fog felsorolt hibáin. Nagyon helyes, ha a nevelő ezt az ígéretet feljegyzi a tanuló személyiség lapjára, és utal rá, a későbbiekben figyelemmel kíséri, az osztállyal együtt – a hiba kijavítását.

A magatartás és szorgalom értékelésének másik fontos eleme az osztályfőnök vagy osztályvezető írásos feljegyzése a tanulók személyiségjegyeiről. Mivel ezt egész évben folyamatosan kell vezetni, ebből is tükröződhet a gyermek viszonya a közösséghez és a munkához.

A magatartás és szorgalom olyan érdemjegy, amely – bizonyos mértékben, és bizonyos meghatározott vonásokban – a tanuló személyiségéről, emberi arculatáról ad képet. A jó követelményrendszer fokozza tanulóink erkölcsi tudatát, mert a következetesen helyes erkölcsi cselekvés fontos feltétele a tudatosság. Ezzel is hozzájárulhatunk nagy társadalmi célunk, a kommunista ember személyiségének kialakításához.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Az általános iskolai tanulók tervszerű nevelésének programja. (1970 Tankönyvkiadó)
2. Babosik István: A magatartás kapcsolata az erkölcsi tudat értelmi összetevőivel. (Pedagógiai Szemle 1964. évi 3. szám)
3. Fejlődéslélektan és pedagógiai pszichológia. (Marxista-Leninista Esti Egyetem szakosított tanfolyam, 1970-71. évi tankönyve)
4. Szokolszki István: A magatartás érdemjegyről I-II. (Köznevelés 1964. évi 22. és 23. szám)
5. Dr. Borbély András: Jutalmazás és büntetés alapvető kérdései. (1967. Tankönyvkiadó)
6. Dr. G. Clauss-dr. Hiebsch: Gyermekpszichológia. (4. kiadás, Akadémiai Kiadó)

DIÓS SÁNDORNÉ
Kalocsa

A magatartás és a szorgalom értékelése

Sok problémát okoz mindig, hogyan is értékeljük a tanulók magatartását, valamint szorgalmát. 8. osztályban a következők szerint értékeltem:

MAGATARTÁS

	PÉLDÁS	JÓ	VÁLTOZÓ	ROSSZ
FELELŐSÉG- ÉRZET	Törődik társai problémáival. Szívesen segít másokon. Ügyel az iskola rendjére. Társainak példát mutat.	Munkájában becsületesen helytáll. Vigyáz saját munkájára s annak eredményére, kevésbé törődik mások munkájával.	Magatartása problémás. Az általa elkövetett hibákért nem vállal minden esetben felelősséget.	Felelősségérzete igen gyenge (felelőtlen).